

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.
1242 Budapest, Pf. 317.
Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327
helsinki@helsinki.hu
www.helsinki.hu

Pintér Sándor belügyminiszter úr részére

email útján: jogszabaly@bm.gov.hu

Tárgy: új fogdarendelet tervezetének véleményezése

Tisztelt Miniszter Úr!

A rendőrségi fogdák rendjéről szóló BM rendelet tervezettel kapcsolatban a Magyar Helsinki Bizottság az alábbi állásfoglalást készítette el a jogalkotó szíves felhasználására.

A szabályozási tervezetet alapvetően jónak tartjuk, és különösen fontosnak, hogy a zsúfoltság megelőzésére először kerül jogszabályba valóban hatékony rendelkezés (eltérést nem engedő szabály a mozgástérre és a befogadás megtagadására, ha a szabályt a fogvatartásért felelős szerv megsértené). Mindenesetre szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy a mozgástér tekintetében az Európa Tanács Kínzás Elleni Bizottságának ajánlásának¹ és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatával összhangban (lásd Szél vs. Magyarország ügy, kérelem száma 30221/06.) fogvatartottanként főszabály szerint legalább 4 négyzetméter szabad mozgástert kell biztosítani, egyszemélyes elhelyezés esetén pedig a minimum mozgástér 6 négyzetméter személyenként, ennek az előírásnak nem felel meg a tervezetben található három négyzetmétert előíró szabály.

Emellett néhány pontban jeleznénk kérdéseinket, észrevételeinket, megjegyzéseinket a tervezettel kapcsolatban:

12.§ (1) bekezdéshez

Szükségesnek tartjuk, hogy a befogadáshoz szükséges rendelvény tartalmazza, hogy a befogadás előtt, de már az előállítás alatt történt-e rendkívüli esemény a fogvatartottal, vagy sem, ennek megfelelően szükséges a 45.§ kiegészítése is.

Javaslat magyarázata: a Magyar Helsinki Bizottság praxisában van olyan eset, ahol a rendőrségi fogdán elhunyt ügyfelünk előállítás alatt már ki akart ugrani az ablakon, úgy húzták vissza, majd átvitték a fogdára, ahol erről nem tájékoztatták a fogdaszemélyzetet, és befogadását követően öngyilkosságot követett el, az ügyben két év folyik eljárás a rendkívüli haláleset miatt, immár a Kúria előtt. Az ilyen esetek megelőzhetőek, ha az befogadást megelőző rendkívüli eseményről vagy körülményről az átkísérő szerv köteles tájékoztatni a fogdát.

Hozzá tartozó értesítésének kötelezettsége

A Magyar Helsinki Bizottság fogdamegfigyelő programja során nem ritkán tapasztaltuk azt, hogy a fogvatartottak hozzátartozója vagy más, a fogvatartott által megjelölt személy értesítésére nem

¹ <http://www.cpt.coe.int/documents/hun/2014-14-inf-hun.pdf>, 13. oldal

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

került sor. Amíg aktívan működött a program, szinte nem volt olyan alkalom, hogy a megfigyelésből visszatérve legalább egy fogvatartott hozzátartozóját ne kellett volna valamelyik megfigyelőnek értesítenie. Ez azt mutatja, hogy az őrizetbe vétel vagy az előzetes letartóztatás elrendelésével egyidejűleg megvalósítandó tájékoztatási kötelezettség teljesítésének intézményes szabályai elégtelenek. Márpedig ez az egyik kiemelt terület (a védő értesítése és az orvosi vizsgálat mellett), amely a CPT sztenderdjei szerint a legfontosabb a kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód elleni fellépéshez. Ezért a Helsinki Bizottság javasolja egy olyan szabály inkorporálását, melynek értelmében a befogadáskor a fogda ellenőrzi, hogy a befogadott hozzátartozójának vagy általa megjelölt más személynek az értesítésére sor került-e, és ha nem, pótolja ezt. Amennyiben a tájékoztatásra sor került, a fogda haladéktalanul tájékoztatja az illetőt a befogadott személy új fogvatartási helyéről kivéve, ha a befogadott fogvatartott írásban nyilatkozik, hogy ellenzi a korábban megjelölt személy újbóli értesítését. E szabály értelme az, hogy ha maga a fogvatartott tájékoztatja a saját fogvatartási helyéről a hozzátartozóját, az nagyon sok időt vesz igénybe (telefonálni nem fog tudni napokig, a levél még lassabban ér ki), ha nincs pénze, akkor pedig módja sincs erre. Ez az idővesztés pedig nincs összhangban a tájékoztatási jogra vonatkozó nemzetközi sztenderdekkel.

14. § (3) bekezdéséhez

Elhagyni javasoljuk a "hatóság tagja általi" fordulatot. Ha más bántalmazta a fogvatartottat, az nem ok arra, hogy változzon a követendő eljárás.

21. §-hoz

Kiegészítő mondat beiktatását javasoljuk a következő szöveggel: *"E célból a fogvatartottak által könnyen elérhető helyen zárt ládát kell elhelyezni, melyet kizárólag a fogvatartásért felelős szerv vezetője nyithat ki."*

24. §-hoz

Nem világos, hogy mi a levél kézbesítésének határideje, ha azt ellenőrzik.

36. §-hoz

Az ügyész felé is indokolt jelzéssel élni ebben az esetben.

Általános kodifikációs jellegű megjegyzés: Nem érthető, hogy egyes szabályokat miért ismét meg a tervezet a jövőre hatályba lépő törvényi szabályok közül, messze nem hiánytalan listája ezeknek: fegyelmi vétség – a törvényétől részben eltérő – definíciója, a látogatás, csomagfogadás, telefonos részletszabályainak részbeni megismétlése, fegyelmi eljárás során az ügyvéd meghatalmazásának joga, anyanyelv használatának joga, valamint olyan részletszabályok, amelyeket a Btv. 170. § (6) bekezdése szerint a fegyelmi eljárásról szóló rendeletnek kellene tartalmaznia, de a kártérítési eljárás szabályairól külön kormányrendelet fog rendelkezni a Bvtv. 434. § (2) h) pont), ehhez képest a véleményezett tervezetben is vannak szabályok, stb. A választott kodifikációs megoldás így is elég nehezen követhető (általános szabályok

Magyar Helsinki Bizottság

fogvatartottakra, utaló szabályokkal meghatározott szabályok előzetes letartóztatottakra, tematikus területekre rendeleti szintű szabályok, fogdaszabályzat részletszabályai itt elhelyezett fogvatartottakra), a magasabb szintű vagy azonos szinten máshol is megismerhető szabályok következtelen ismétlése csak tovább nehezíti a jogalkalmazók dolgát.

Budapest, 2014. augusztus 19.

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

Tisztelettel,

.....
Dr. Tóth Balázs
rendészeti program vezetője